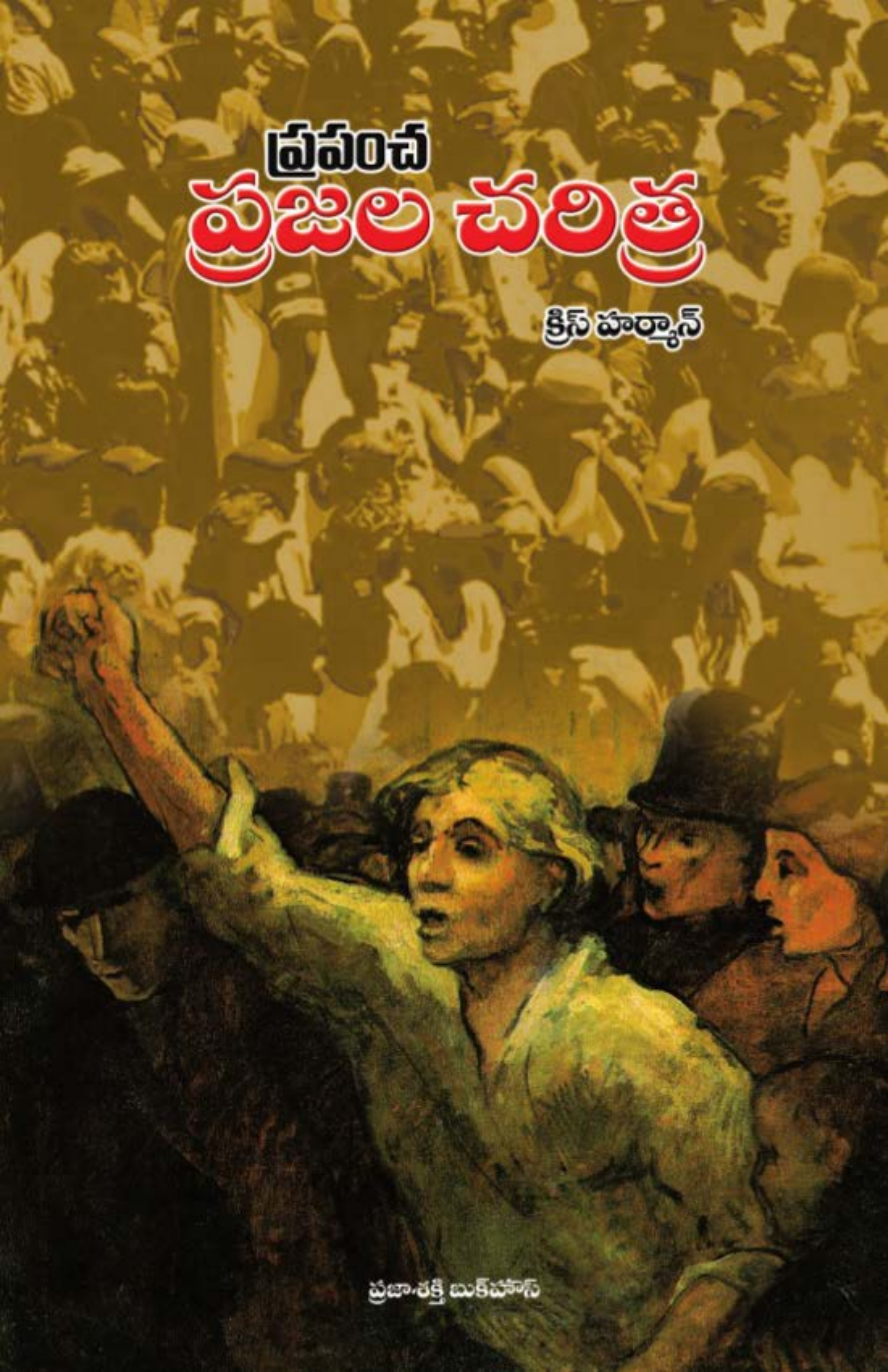
ప్రపంచ
ప్రజల చరిత్ర
క్రిస్ హర్మాన్
ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

ప్రపంచ ప్రజల చరిత్ర

క్రిస్ హర్మాన్

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27660013

అనువాదం : సఫ్దర్ అహ్మద్

ప్రచురణ సంఖ్య : 973

ప్రచురణ కాలం : జూలై, 2006

వెల : రు.

టైటిల్ డిజైన్ : యం. గణేష్

ప్రతులకు

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి

హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27660013

బ్రాంచీలు

హైదరాబాద్, విజయవాడ,

విశాఖపట్నం, తిరుపతి, ఖమ్మం,

హన్మకొండ, నల్గొండ, గుంటూరు

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, హైదరాబాద్

ప్రచురణకర్తల మాట

ఇది రాజులు, రాజ్యాల చరిత్రకాదు. తేదీల కూర్పు అంతకన్నా కాదు. ఇది ప్రజల చరిత్ర. చారిత్రక క్రమంలో కీలకమైన సంఘటనలు, పరిణామాలు, వాటికి కారణాలు, వాటివెనక ఉన్న శక్తులు, వాటిలో పాలు పంచుకున్న ప్రజల పాత్ర గురించి స్థూలంగా వివరిస్తుంది ఈ పుస్తకం. మానవ జాతి చరిత్రలో ఆదిమ సమాజం నుండి రోమన్ మహా సామ్రాజ్యం వరకు, మధ్య యుగాల నుండి పునర్వికాసం, పారిశ్రామిక విప్లవం, దాని తర్వాత బూర్జువా విప్లవాల వరకు, కార్మిక వర్గ పోరాటాల నుండి చరిత్రలో తొలి కార్మిక వర్గ విప్లవమైన పారిస్ కమ్యూన్ వరకు పరిణామ క్రమాన్ని ఈ పుస్తకం విశ్లేషిస్తుంది. సాంకేతిక మార్పులు, వాటి కనుగుణంగా ఉత్పత్తి శక్తుల అభివృద్ధి, సమాజంలో వివిధ వర్గాలు, శక్తుల పొందికపై వాటి ప్రభావం, ఆ శక్తుల మధ్య సంఘర్షణలు, ఆ సంఘర్షణల నుండి నూతన సమాజాల ఆవిర్భావం గురించి ఈ పుస్తకం తెలియ చేస్తుంది. సమాజం ఎలా మార్పు చెందింది, అభివృద్ధి చెందింది, అది మరింత తీవ్రమైన ప్రజానుకూల మార్పుల వైపుకు దారితీసే అవకాశాలు ఏమిటి అని తెలుసుకోగోరే ప్రతి ఒక్కరు తప్పక చదవాల్సిన పుస్తకం ఇది.

బ్రిటన్‌కు చెందిన క్రిస్ హార్మన్ రచించిన పుస్తకం ఇది. సాధారణంగా ఐరోపా రచయితలు ప్రపంచ చరిత్రను పాశ్చాత్య ప్రపంచం చుట్టూనే కేంద్రీకరిస్తారు. కాని ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికాలకు కూడ ఈ పుస్తకంలో హార్మన్ సముచిత స్థానం కల్పించారు. అందుచేత ఈ పుస్తకం ప్రపంచ చారిత్రక పరిణామం గురించి ప్రజల దృష్టితో ఒక సమగ్రమైన స్థూల అవగాహనను అందిస్తుందని చెప్పవచ్చు. సుప్రసిద్ధమైన 'అమెరికా ప్రజా చరిత్ర' గ్రంథం రచయిత హోవార్డ్ జిన్ అమెరికా చరిత్రకు సంబంధించి తన పుస్తకం నిర్వహించిన కర్తవ్యాన్ని, ప్రపంచ చరిత్రకు సంబంధించి క్రిస్ హార్మన్ రచించిన ఈ గ్రంథం నెరవేరుస్తుందని ప్రశంసించారంటే దీని ప్రాధాన్యత అర్థమవుతుంది.

తెలుగులో ఇలాంటి పుస్తకాలు చాల అరుదు. అలాంటి 'ప్రపంచ ప్రజల చరిత్ర' ను తెలుగు పాఠకులకు ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ సగర్వంగా అందిస్తున్నది. ఇప్పటి వరకు చరిత్రపై మేము ప్రచురించిన ప్రామాణిక పుస్తకాల మాదిరిగానే దీనికి కూడ విశేష ఆదరణ లభిస్తుందని ఆశిస్తున్నాం.

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్
హైదరాబాదు.

ప్రపంచ ప్రజల చరిత్ర

రచయిత గురించి...

క్రిస్ హర్మాన్ 'సోషలిస్టు వర్కర్' సంపాదకుడు, బ్రిటన్ సోషలిస్టు వర్కర్స్ పార్టీ క్రియాశీల సభ్యుడు. ఆయన ఎన్నో వ్యాసాలు, కరపత్రాలు, పుస్తకాలను రచించారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి తూర్పు ఐరోపాలో వర్గ పోరాటాలు; సంక్షోభ వివరణ; మార్క్సిజం ఎలా పని చేస్తుంది; చేజారిన విప్లవం : జర్మనీ 1918–23.

విషయసూచిక

ఉపోద్ఘాతం **7**

ఒకటవ భాగం : వర్గ సమాజాల ఆవిర్భావం 13

పరిణామక్రమం 14

వర్గానికి పూర్వం 17

ఒకటవ అధ్యాయం : నవీన రాతియుగ విప్లవం 23

రెండో అధ్యాయం : తొలి నాగరికతలు.................................... 31

మూడవ అధ్యాయం : తొలి వర్గ విభజనలు................................. 35

నాల్గవ అధ్యాయం : మహిళల అణచివేత 43

ఐదవ అధ్యాయం : తొలి 'చీకటి యుగాలు'.............................. 47

రెండవ భాగం : ప్రాచీన ప్రపంచం 57

పరిణామక్రమం 58

ఒకటవ అధ్యాయం : లోహము– సామ్రాజ్యాలు............................ 61

రెండవ అధ్యాయం : ప్రాచీన భారతం..................................... 65

మూడవ అధ్యాయం : తొలి చైనా సామ్రాజ్యాలు 71

నాల్గవ అధ్యాయం : గ్రీకు నగర రాజ్యాలు 81

ఐదవ అధ్యాయం : రోమ్ సామ్రాజ్య ఉత్థాన పతనం..................... 89

ఆరవ అధ్యాయం : క్రైస్తవ మత విస్తరణ 107

మూడవ భాగం : మధ్యయుగాలు 123

పరిణామక్రమం 124

ఒకటవ అధ్యాయం : కలహాల శతాబ్దాలు 127

రెండవ అధ్యాయం : చైనా : సామ్రాజ్య పునరుత్థానం................... 131

మూడవ అధ్యాయం : బైజాంటియమ్ : సజీవ శిథిలం 143

నాల్గవ అధ్యాయం : ఇస్లామిక్ విప్లవాలు 149

ఐదవ అధ్యాయం : ఆఫ్రికా నాగరికతలు 165
ఆరవ అధ్యాయం : ఐరోపా భూస్వామ్య వ్యవస్థ 171

నాల్గవ భాగం : గొప్ప మార్పు.............................. 193
పరిణామక్రమం 194
ఒకటవ అధ్యాయం : ఆధునిక స్పెయిన్ ఆక్రమణ 197
రెండవ అధ్యాయం : పునర్వికాసం నుండి సంస్కరణ వరకు 211
మూడవ అధ్యాయం : కొత్త వ్యవస్థ పురుటినొప్పులు 233
నాల్గవ అధ్యాయం : చివరి ఆసియా సామ్రాజ్యాలు ఆవిర్భావం........ 263

ఐదవ భాగం : కొత్త వ్యవస్థ విస్తరణ 275
పరిణామక్రమం 276
ఒకటవ అధ్యాయం : సామాజిక శాంతి కాలం.......................... 279
రెండవ అధ్యాయం : మూఢనమ్మకాల నుండి విజ్ఞాన శాస్త్రం వైపు 283
మూడవ అధ్యాయం : చైతన్యం 289
నాల్గవ అధ్యాయం : బానిసత్వం - వేతన బానిసత్వం................. 293
ఐదవ అధ్యాయం : బానిసత్వం- జాత్యాహంకారం 295
ఆరవ అధ్యాయం : స్వేచ్ఛా కార్మికశక్తి ఆర్థిక తర్కాలు 305

ఆరవ భాగం : తలకిందులుగా ప్రపంచం.................... 311
పరిణామక్రమం 312
ఒకటవ అధ్యాయం : అమెరికా పరిణామాలు 315
రెండవ అధ్యాయం : ఫ్రెంచి విప్లవం 329
మూడవ అధ్యాయం : ఫ్రాన్స్ బయట జాకోబిన్ వాదం 355
నాల్గవ అధ్యాయం : హేతుబద్ధ ఆలోచనల వెనక పట్టు 369
ఐదవ అధ్యాయం : పారిశ్రామిక విప్లవం 373
ఆరవ అధ్యాయం : మార్క్సిజం 381
ఏడవ అధ్యాయం : 1848.. 391
ఎనిమిదవ అధ్యాయం : అమెరికా అంతర్యుద్ధం............................ 401
తొమ్మిదవ అధ్యాయం : తూర్పు దేశాల ఆక్రమణ 411
పదవ అధ్యాయం : జపాన్ మినహాయింపు............................ 423
పదకొండవ అధ్యాయం : పారిస్ కమ్యూన్ : స్వర్గం ముట్టడి 427

ఉపోద్ఘాతం

ఏడు మహాద్వారాల థేబ్స్ నగరాన్ని ఎవరు నిర్మించారు?
గ్రంథాల్లో మాత్రం మీకు చక్రవర్తుల పేర్లు లభిస్తాయి.
రాజులు బండరాళ్లను మోసారా?
బాబిలాన్ అనేకసార్లు ధ్వంసమైంది
అన్నిసార్లు దానిని పునర్నిర్మించిందెవరు?
పసిడి కాంతులతో ధగధగలాడే లీమాలో కార్మికులు ఎలాంటి గృహాల్లో నివసించారు?
చైనా మహాప్రాకారం నిర్మాణం తర్వాత మేస్త్రీలు ఎక్కడికి వెళ్లారు?
రోమ్ మహానగరం అంతా విశాలమైన ఆర్చీలతో నిండి ఉంది
వాటిని నిలబెట్టిందెవరు?
సీజర్లు విజయం సాధించింది ఎవరి మీద ?
కవిత్వంలో కొనియాడబడే బైజాంటియమ్‌లో ప్రజలందరికీ భవంతులే ఉండేవా?
అంతరించిపోయిన అట్లాంటిస్‌లో కూడా ఆ రాత్రి దాన్ని సముద్రం ముంచివేసినపుడు
బానిసలను ఇంకా మింగివేయాలని అలలు నోరు తెరిచాయి.
యువకుడైన అలెగ్జాండర్ భారత్‌ను ఆక్రమించాడు
దండ యాత్రలో అతడొక్కడే ఉన్నాడా?
సీజర్ ఫ్రెంచి సైన్యాలను తుదముట్టించాడు
అతడి వెంట ఒక్క వంటవాడు కూడా లేడా?
తన సైన్యం పతనం కావడంతో స్పెయిన్ రాజు ఫిలిప్ భోరున విలపించాడు
దుఃఖ సాగరంలో మునిగితేలింది అతడొక్కడేనా?
ఏడేళ్ల యుద్ధాన్ని ద్వితీయ ఫ్రెడెరిక్ గెలిచాడు
ఆ గెలుపును సాధించి పెట్టిందెవరు?
ప్రతి పుటకు ఒక విజయం
విజేతలకు విందును వండి పెట్టిందెవరు?
ప్రతి పదేళ్లకో మహానుభావుడు
అతడిని భరించిందెవరు?

ఎన్నో కథనాలు.
మరెన్నో ప్రశ్నలు.

'పఠించే కార్మికుడి నుండి ప్రశ్నలు'- బెర్టొల్ట్ బ్రెక్ట్

బ్రెక్ట్ కావ్యంలో లేవనెత్తిన ప్రశ్నలు సమాధానాల కోసం నిరీక్షిస్తున్నాయి. వాటిని అందజేయడం చరిత్ర బాధ్యత కావాలి. చరిత్ర నిపుణుల చిన్న బృందానికే పరిమితం కాకూడదు. లేదా దానిని ఆస్వాదించే ధనికులకే సొంతం కాకూడదు. మోటారు వాహనాల ఉత్పత్తిలో అగ్రగణ్యుడైన హెన్రీ ఫోర్డ్ పేర్కొన్నట్లు చరిత్ర వ్యర్థమేమీ కాదు. ఫోర్డ్ కార్మిక ఉద్యమ వ్యతిరేకి, హిట్లర్ తొలి అభిమాని.

చరిత్ర పరిణామాల క్రమం. ఆ పరిణామాలు నేడు మనం గడుపుతున్న జీవితాలకు బాటలు వేశాయి. మనం ఎలా అవతరించామో తెలిపే కథ అది. చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడం కీలకం. తద్వారా మన ప్రపంచాన్ని ఎలా మార్చగలమో (ఒకవేళ మార్చదలచుకుంటే) తెలుసుకోవచ్చు. జార్జ్ ఆర్వెల్ నవల '1984' లోని ప్రధాన పాత్రల నినాదం: "గతాన్ని ఎవరైతే నియంత్రించగలరో వారు భవిష్యత్‌ను కూడా నియంత్రించగలరు." బ్రెక్ట్ ప్రశ్నల్లో వివరించబడినట్లు భవంతుల్లో విందును ఆరగిస్తూ గడిపేవారు ఈ నినాదాన్ని ఎప్పుడూ తీవ్రంగా పరిగణిస్తారు.

వర్తమానాన్ని విమర్శించడానికి గతాన్ని తవ్వేవారికి మరణశిక్ష విధిస్తూ 22 శతాబ్దాల క్రితం ఒక చైనా చక్రవర్తి శాసనాన్ని జారీ చేశాడు. పూర్వ రాజ్యాల చరిత్రను రూపు మాపడానికి అజ్టెక్‌లు ప్రయత్నించారు. 15వ శతాబ్దంలో మెక్సికో లోయను ఆక్రమించినపుడు వారలా చేశారు. అలాగే స్పెయిన్ ఆక్రమణదారులు 1620లో అజ్టెక్‌ల చరిత్రను రూపుమాపడానికి ప్రయత్నించారు.

గత శతాబ్దంలో కూడా పరిస్థితులు ఇందుకు భిన్నంగా లేవు. హిట్లర్ లేదా మరో నియంతకు చెందిన అధికారిక చరిత్రకారులను సవాలు చేయడమంటే కారాగారమో, అజ్ఞాతవాసమో, మృత్యువో తథ్యం. అంతదూరం ఎందుకు! ముప్పై ఏళ్ల క్రితం కూడా బాస్క్ నగరమైన గెర్నికాపై బాంబు దాడిని పరిశోధించడానికి స్పెయిన్ చరిత్రకారులను అక్కడి ప్రభుత్వం అనుమతించలేదు. 1956 ఘటనలను పరిశోధించడానికి హంగేరి చరిత్రకారులకు అనుమతి లభించలేదు. ఇటీవలే నా మిత్రులు కొందరు గ్రీసులో విచారణను ఎదుర్కొన్నారు. వారు చేసిన నేరం తొలి ప్రపంచ యుద్ధానికి ముందు మాసిడోనియాలోని చాలా భూభాగాన్ని గ్రీసు ఎలా హస్తగతం చేసుకుందన్న విషయమై ప్రభుత్వం చేసిన వాదనను ప్రశ్నించడమే.

పశ్చిమ పారిశ్రామిక దేశాలలో బహిర్గత రాజ్యహింస అనూహ్యంగా కనిపించవచ్చు. కాని నియంత్రణకు సుతిమెత్తని మార్గాలు ఎల్లప్పుడూ ఉంటాయి. ఈ పుస్తకాన్ని రాస్తున్న దశలో నవీన లేబర్ ప్రభుత్వం బ్రిటీషు చరిత్రపైన, బ్రిటీషు విజయాలపై పాఠశాలలు ఎక్కువ దృష్టి సారించాలని, విద్యార్థులు మహనీయుల పేర్లను, చారిత్రక ఘటనల తేదీలను నేర్చు కోవాలని సూచిస్తోంది. ఉన్నత విద్యారంగంలో అయితే దొరల అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగా చరిత్రను అన్వయించి రచనలు చేసే చరిత్రకారులకే సాదర సన్మానాలు లభిస్తున్నాయి. అలాంటి అభిప్రాయాలను ప్రశ్నించే వారిని విశ్వ విద్యాలయాల్లో కీలక బాధ్యతలకు దూరంగా ఉంచుతున్నారు. రాజీపడటమే పదోన్నతికి మార్గమైపోయింది.

తొలి ఫారోల కాలం నుండి (5,000 సంవత్సరాల క్రితం) పాలకులు చరిత్రను విజయాల గాథగా తమకు తాము అంకితం ఇచ్చుకున్నారు. స్వంత విజయాలతోపాటు వారి తాతముత్తాతలు సాధించిన విజయాలను పొందుపరిచారు. అలాంటి మహానుభావులు నగరాలను, కట్టడాలను నిర్మించినట్లు చెబుతారు. వారు సిరిసంపదలను, భోగభాగ్యాలను ప్రజల ముంగిటకు తెచ్చారని, గొప్ప పనులకు లేదా సైనిక విజయాలకు వారే బాధ్యులని చెబుతారు. మరో వైపు దుర్జనులు ప్రపంచంలో ఉన్న చెడు అంతటికీ కారణమని పేర్కొనబడింది. చరిత్ర తొలి రచనలు చక్రవర్తులు, రాజవంశాల జాబితాలుగా ఉన్నాయి. అలాంటి జాబితాలను కంఠస్తం చేసుకోవడం చరిత్ర అభ్యాసంలో ప్రధాన భాగంగా 40 ఏళ్ల క్రితం వరకు ఉండేది. నవీన లేబర్‌తోపాటు విపక్ష టోరీలు ఆ సంప్రదాయాన్ని పునురుద్ధరించడానికి కంకణం కట్టుకున్నట్లు బోధపడుతోంది.

ఈ తరహా చరిత్రలో పరిజ్ఞానం కేవలం రాజులు, రాజవంశాలు జాబితాను నెమరు వేసుకోవడం వరకే పరిమితమవుతుంది. జ్ఞాపకశక్తి గలవాడిగా, లేదా మాస్టర్ మైండ్ పోటీదారునిగా విద్యార్థి మారిపోతాడు. ఇలాంటి అర్థరహిత చరిత్ర అభాస్యం గతాన్ని కాని, వర్తమానాన్ని కాని అర్థం చేసుకోవడానికి ఏ విధంగానూ తోడ్పడదు.

చరిత్రను పరిశీలించడానికి మరో మార్గం ఉంది. 'మహనీయుల' పంథాకు వ్యతిరేకంగా చరిత్రను అధ్యయనం చేయవచ్చు. కొన్ని ప్రత్యేక ఘటనలను తీసుకొని వాటి కథను అది మనకు చెబుతుంది. కొన్ని సార్లు సాధారణ ప్రజల కోణం నుండి చారిత్రక ఘటనలను వివరిస్తుంది. ఇది ప్రజలను ఆకట్టుకోగలదు. ఇలాంటి కథా వస్తువుతో నిర్మించే టెలివిజన్ కార్యక్రమాలకు విశేష ఆదరణ ఉంటుంది. వాటిని విద్యార్థులకు ప్రదర్శించినపుడు వారు ఎంతో ఆసక్తిని ప్రదర్శించారు. 'రాజులు, తేదీలు, ఘటనలు' అనే పద్ధతికి వారు అంతగా స్పందించకపోయి ఉండవచ్చు.

కాని క్షేత్రస్థాయి చరిత్ర ఎంతో ప్రాముఖ్యం కలిగిన సంఘటనలను, వాటి పరస్పర సంబంధాన్ని విస్మరించవచ్చు.

కేవలం ఒక సంఘటనతో ముడిపడిన ప్రజలతో సంఘీభావం వ్యక్తం చేసినంత మాత్రాన వారి జీవితాలను, మన జీవితాలను తీర్చిదిద్దే విశాల శక్తులను అర్థం చేసుకోవడం సాధ్యం కాదు. ఉదాహరణకు రోమ్ సామ్రాజ్య ఉత్థానపతనాలను అర్థం చేసుకోకుండానే క్రైస్తవ మత వ్యాప్తిని అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. ఐరోపా భూస్వామ్య సంక్షోభాలను తెలుసుకోకుండా పునర్వికాస కాలంలో కళల అభివృద్ధిని అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. ఈ ప్రక్రియకు మరో సంబంధం కూడా ఉంది. ఐరోపా దాటి ఇతర ఖండాలలో కూడా నాగరికత పుంజుకోవడం పునర్వికాసాన్ని ప్రభావితం చేసింది. 19వ శతాబ్దపు కార్మిక ఉద్యమాలను అర్థం చేసుకోవాలంటే పారిశ్రామిక విప్లవాన్ని అధ్యయనం చేయడం తప్పనిసరి. మానవాళి వర్తమాన దశకు ఎలా చేరుకుందో రేఖామాత్రంగానైనా తెలుసుకోవాలంటే పై ప్రక్రియల పరస్పర సంబంధాన్ని, అలాగే ఇతర ఘటనల క్రమాన్ని అర్థం చేసుకోవడం చాలా అవసరం.

అలాంటి స్థూలవీక్షణం అందించడమే ఈ పుస్తక లక్ష్యం.

మానవజాతి చరిత్రను సంపూర్ణంగా అందిస్తున్నానని నేను వాదించను. ముఖ్యమైన వ్యక్తిత్వాలు, ఎన్నో ఘటనలు తప్పిపోయాయి. ఏ యుగ చరిత్రనైనా సంపూర్ణంగా తెలుసుకోవాలంటే ఘటనా క్రమం నిర్దిష్టంగా ఉండాలి. కాని మానవాళి గతానికి సంబంధించిన ప్రతి విషయాన్ని

తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేదు. వర్తమానానికి దారి తీసిన చరిత్రకు సంబంధించిన సాధారణ ఘటనలను అర్థం చేసుకుంటే చాలు.

ఈ సాధారణ ఘటనాక్రమంపై వెలుగు చూపింది మాత్రం కారల్‌మార్క్స్. జీవనోపాధిని సాధించడానికి పరస్పరం సహకరించుకోవడం వల్లే మానవాళి భూమిపై మనుగడ సాగించ గలిగిందని మార్క్స్ గుర్తు చేశారు. జీవనోపాధిని సంపాదించడానికి చేసిన ప్రతి కొత్త ప్రయత్నం విశాల సంబంధాల్లో మార్పులు తీసుకొచ్చిందని ఆయన విశ్లేషించారు. ఉత్పత్తి శక్తుల్లో మార్పులు ఉత్పాదక సంబంధాల్లో మార్పులతో ముడిపడి ఉంటాయి. అవి క్రమంగా సమాజం మొత్తంలో విశాల సంబంధాలను తీర్చిదిద్దుతాయి.

అయితే అలాంటి మార్పులు యాంత్రికంగా చోటు చేసుకోవు. ప్రతి దశలోనూ మానవులు ఏదో ఒక పథాన్ని ఎంచుకొని సామాజిక సంఘర్షణలో తాను ఎంచుకున్న మార్గం సార్థకమైనదో కాదో తేల్చుకుంటాడు. చరిత్రలో ఒక దశకు మించి ప్రజలు ఎంచుకునే మార్గాలు వారి వర్గహోదాతో ముడిపడి ఉంటాయి. బానిస తన యజమానికి భిన్నంగా మార్గాన్ని ఎంచుకునే అవకాశం ఎక్కువ. అలాగే చేతి వృత్తిదారుడు తన భూస్వామికి భిన్నంగా జీవనోపాధి మార్గాన్ని ఎంచుకుంటాడు. మానవాళి భవితపై సాగిన మహాపోరాటాల్లో వర్గపోరు ఒక అంతర్భాగంగా కనిపిస్తుంది. ఈ పోరాటాల క్రమం చరిత్రకు మూలాధారమవుతుంది.

ఈ చారిత్రక వైఖరి వ్యక్తుల పాత్రను కాని, వారు ప్రతిపాదించిన ఆలోచనలను కాని తక్కువ చేసి చూపదు. దాని ఉద్దేశ్యమేమిటంటే వ్యక్తి కాని, ఆలోచన కాని కేవలం ఒక పరిమిత పాత్రను మాత్రమే పోషించగలదని చెప్పడం. అంతకు ముందు సమాజం సాధించిన భౌతిక ప్రగతి, ప్రజలు తమ జీవనోపాధిని సాధించిన తీరు, వర్గాలు, రాజ్యాల స్వరూపం వల్ల వ్యక్తులకు, వ్యక్తిగత సిద్ధాంతాలకు అంత ప్రాముఖ్యం ఉండదు. అస్థిపంజరం జీవకాయం ఒక్కటే ఎలా అవుతాయి? కాని అస్థిపజరం లేకుండానే దేహానికి పటుత్వం రాదు, అది మనుగడ సాగించలేదు. చరిత్ర భౌతిక ఆధారాన్ని అర్థం చేసుకోవడం చాలా అవసరమే అయినా అదే సరిపోదు.

కనుక, ఈ పుస్తకం ప్రపంచ చరిత్రకు పరిచయ రేఖను అందించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది తప్ప అంత కంటే ఎక్కువ శ్రమ తీసుకోదు. కాని ఈ స్థూల విశ్లేషణ గతం, వర్తమానాలను అధ్యయనం చేసేవారికి తోడ్పడగలదని నేను ఆశిస్తున్నాను.

పుస్తకాన్ని రచించే సమయంలో రెండు సమస్యలు ఎదుర్కొక తప్పదని నాకు బాగా తెలుసు. మారని మానవ నైజం. ఆయా సమాజాలు, మానవచరిత్ర ప్రధాన లక్షణంగా ఉండొచ్చన్నది ఒక ఆలోచన. ఈ ఆలోచన రచనల్లో, పత్రికల్లో, ప్రజాసంస్కృతిలో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. మానవులు ఎప్పుడూ స్వార్థంతో, పోటీతత్వంతో, ఘర్షణాత్మక వైఖరితో వ్యవహరిస్తారని మనకు చెప్పారు. అందువల్లే యుద్ధం, దోపిడీ, బానిసత్వం, మహిళల అణచివేత లాంటి ఘోరాలు చోటు చేసుకున్నాయని వాదించారు. ఈ రాతి మనిషి స్వభావం పశ్చిమ సరిహద్దుపై రక్తపాతాన్ని, మరోవైపు యూదులు నరమేధాన్ని వివరిస్తుంది. నేను చాలా భిన్నంగా వాదించ దలిచాను. నేడు మనకు తెలిసిన మానవ నైజం మన చరిత్ర సృష్టే కాని దాని కారణం కాదు. మన చరిత్ర వేర్వేరు మానవ స్వభావాలతో కూడుకున్నది. ఆర్థిక, రాజకీయ, సైద్ధాంతిక పోరాటాల తర్వాత ఒక నైజాన్ని మరో నైజం తప్పించింది.

రెండవ సమస్య ఏమిటంటే మానవ సమాజం గతంలో మారినప్పటికీ ఇప్పుడది ఏ మాత్రం మారబోదు అని సూత్రీకరించడమే.

అమెరికా విదేశాంగ శాఖ సలహాదారు ఫ్రాన్సిస్ ఫుకయామా 1990లో తన సందేశాన్ని వినిపించడం ద్వారా అంతర్జాతీయంగా మన్ననలు పొందారు. తన వ్యాసంలో ఫుకయామా చరిత్ర ముగింపు దశకు వచ్చిందని ప్రకటించారు. ఆ వ్యాసం అనేక భాషల్లో ప్రచురితమైంది. సామాజిక సంఘర్షణలు, సైద్ధాంతిక పోరాటాలు గతానికే పరిమితం అన్నారు. ఈ వాదనతో వెయ్యిన్నొక్క మంది సంపాదకులు, టెలివిజన్ వ్యాఖ్యాతలు ఏకీభవించారు.

లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ సంచాలకుడు, లేబర్ ప్రధాన మంత్రి ఆస్థాన సామాజిక నిపుణుడు ఆంథోని గిడ్డెన్స్ అదే సందేశాన్ని 1998లో 'మూడవ మార్గం' అనే గ్రంథంలో వల్లెవేశాడు. క్యాపిటలిజానికి ప్రత్యామ్నాయాలు లేని ప్రపంచంలో మనం జీవిస్తున్నామని అతడు రాశాడు. సర్వవ్యాపితంగా ఉన్న భావనను అతడు అంగీకరించడమే కాకుండా దానిని పునరుద్ఘాటించారు. కాని ఆ భావన ఎక్కువ కాలం మనగలగలేదు.

ఒక దేశంలో స్థూల ఉత్పత్తిని నిర్వహించే మార్గంగా క్యాపిటలిజానికి మూడు లేదా నాలుగు శతాబ్దాల చరిత్ర ఉంది. ప్రపంచ స్థూల ఉత్పత్తిని నిర్వహించే మార్గంగా దానికి 150 ఏళ్ల చరిత్ర మాత్రమే ఉంది. తీవ్ర వైరుధ్యాలున్న పారిశ్రామిక క్యాపిటలిజం గత 50 ఏళ్ల కాలంలో భూమండలంలోని చాలా భాగాల్లో వేగంగా విస్తరించింది. సర్వవ్యాపిత విద్యాభ్యాసం, మార్కెట్లపై ఎక్కువగా ఆధారపడటం వల్ల అది సాధ్యమైంది. అయినా ఏదో ఒక రకం మానవులు గత పదిలక్షల సంవత్సరాల నుండి ఈ భూమిపై పుడుతూనే ఉన్నారు. ఆధునిక మానవులైతే గత 1,00,000 ఏళ్లుగా జన్మిస్తూనే ఉన్నారు. మానవజాతి మనుగడ కాలంలో 0.5 శాతం కంటే తక్కువ కాలం ప్రభావితం చేసిన ప్రక్రియ (క్యాపిటలిజం) ఇక ఎల్లకాలం కొనసాగుతుందని చెప్పడం అద్వితీయ పరిణామమే అవుతుంది. బహుశా మానవ జీవితకాలం మరీ తక్కువైతే కాని ఇది సాధ్యం కాదు. ఫుకయామా, గిడ్డెన్స్ రచనలన్నీ చేసేదేమిటంటే కారల్ మార్క్స్ సూత్రీకరణను నిర్ధారించడమే. "బూర్జువాలకు ఒక చరిత్ర ఉండేది. అది ఇప్పుడు ఏ మాత్రం లేదు" అని మార్క్స్ సరిగ్గా నిర్ధారించారు.

మానవజాతి సమీప గతం సుస్థిరమైన ప్రగతిపథాన్ని చవి చూడలేదు. ఎన్నో వైరుధ్యాలు, ఘోరమైన యుద్ధాలు, రక్తసిక్తమైన అంతర్యుద్ధాలు, హింసాత్మకమైన విప్లవాలు, ప్రతీఘాత విప్లవాలతో ఈ కాలం గడిచింది. మానవాళి ఇక ప్రగతి సాధించగలదని భావించిన సమయం కూడా చేజారిపోయి దుర్భరమైన పేదరికం, ఘోరమైన వినాశనం సంభవించాయి.

ఈ ఘోరాలు ఎన్ని ఉన్నా ప్రకృతి శక్తులను నియంత్రించే సామర్థ్యం మానవుల్లో పెరిగిందనడం వాస్తవం. వెయ్యేళ్ల క్రితం ప్రకృతిని శాసించే సామర్థ్యం మానవుల్లో బాగా పెరిగింది. ప్రకృతి శక్తులు మానవులను ఆకలికి లేదా చావుకు గురి చేసే స్థితిలో లేని ప్రపంచంలో నేడు మనం జీవిస్తున్నాము. ఒకపుడు లక్షలాది మందిని ఏకంగా పొట్టన పెట్టుకునే వ్యాధులు నేడు పూర్తిగా నిర్మూలించబడ్డాయి.

కాని ఆకలి, పౌష్టికాహారలోపం, యుద్ధాల వల్ల లక్షలాది మంది తరచూ చనిపోతూనే ఉన్నారు. 20వ శతాబ్దపు చరిత్రను పరిశీలిస్తే అది స్పష్టమవుతుంది. ఈ కాలంలోనే పారిశ్రామిక క్యాపిటలిజం మొత్తం ప్రపంచాన్ని తన కబంధహస్తాల్లోకి తీసుకుంది. నేడు పరిస్థితి ఎలా ఉందంటే

మారుమూల ప్రాంతాల్లో నివసించే రైతు, పశువుల కాపరిసైతం కొంత వరకు మార్కెట్‌పై ఆధారపడక తప్పడం లేదు. యుద్ధం, నరమేధం, దోపిడి, పాశవికత గతానికి తీసిపోని విధంగా ఈ శతాబ్దంలోనూ కనిపిస్తాయి. ఇసాయా బెర్లిన్ అనే తత్త్వవేత్త ఈ శతాబ్దాన్ని “పాశ్చాత్య చరిత్రలో ఘోరమైన శతాబ్ది”గా వర్ణించాడు. 20వ శతాబ్ది చివరి దశకాల్లో మానవాళిని ప్రగతి పథం వైపు నడిపిన సంఘటనలు, ప్రక్రియలంటూ ఏవీలేవు. తూర్పు దేశాల్లో పేదరికం తాండవమాడింది. ఆఫ్రికాలో వరుస కరువులు, ఎడతెగని అంతర్యుద్ధాలు సంభవించాయి. లాటిన్ అమెరికా ప్రజలు సగానికి సగం మంది పేదరికానికి దిగువున జీవించారు. ఇరాన్, ఇరాక్‌ల మధ్య ఎనిమిదేళ్ల పాటు యుద్ధం సాగింది. ప్రపంచంలోని శక్తి వంతమైన దేశాల సంకీర్ణ సైన్యాలు ఇరాక్, సెర్బియాపై దాడులు నిర్వహించాయి.

చరిత్ర ముగియలేదు. దాని ముఖ్య లక్షణాలను తెలుసుకోవలసిన అవసరం గతం కంటే ఇప్పుడు ఎక్కువగా ఉంది. చరిత్రను అవగాహన చేసుకోవడంలో ప్రజలకు ఈ పుస్తకం సహకరించగలదన్న నమ్మకంతోనే నేను రచించాను.

రచనలో నేను గత చారిత్రక గ్రంథాలపై చాలా వరకు ఆధారపడ్డాను. ఉదాహరణకు, వర్గ సమాజ ఆవిర్భావంపై ఉన్న అధ్యాయం ప్రఖ్యాత పురావస్తు శాస్త్రవేత్త వి. గార్డన్ చైల్డ్ రచనలు లేకుండా సాధ్యమయ్యేది కాదు. అతడు రచించిన మరో పుస్తకం “చరిత్రలో ఏమి జరిగింది” ఎప్పటికీ చదవాలనిపిస్తుంది. అలాగే మధ్యయుగ ప్రపంచంపై ఉన్న అధ్యాయం మార్క్‌బ్లాక్, ఫ్రెంచ్ అన్నెల్స్ చరిత్రకారుల రచనలతో స్ఫూర్తి పొందింది. ఆయా రచయితల వ్యాఖ్యానాలను సందర్భోచితంగా పొందుపరిచాము. ఇతరులు కూడా ఉన్నారు. వారి పేర్లను ప్రస్తావించక పోయినా వారిచ్చిన స్ఫూర్తి ఎనలేనిది. క్రిస్టోఫర్ హిల్, జఫ్రీ డస్టేక్రొయిక్స్, గయ్ బోయిస్, అల్బర్ట్ సొబోల్, ఎడ్వార్డ్ థాంప్సన్, జేమ్స్ మెక్‌ఫర్సన్, డిడి కొసాంబీ లాంటి పేర్లు మదిలో మెదలుతాయి. నా పుస్తకం వారి రచనలను చదివేందుకు పాఠకులను ప్రోత్సహించగలదని ఆశిస్తున్నాను.

తేదీలే చరిత్ర సర్వస్వం కాదు. కాని పరిణామాల క్రమం కొన్ని సందర్భాల్లో చాలా ముఖ్యం. కొన్నిసార్లు పాఠకులకు అది కష్టం కలిగించవచ్చు (రచయితలకు కూడా!). ఈ కారణంగానే ప్రధాన ఘటనల క్రమాన్ని సంక్షిప్తంగా ప్రతి అధ్యాయం మొదట్లో పొందుపరిచాను. అదే కారణం వల్ల పేర్లు, స్థలాలు, అపరిచిత అంశాల వివరణ జాబితాను పుస్తకం చివరిలో అందిస్తున్నాము. ఇవి సమగ్రమైనవి కావు. కాని పాఠకులకు ఆయా అధ్యాయాలను తిరగ వేస్తున్నపుడు సంక్షిప్త వివరణ ఎంతో సహాయపడగలదు. చివరిగా, ఈ పుస్తకాన్ని ప్రచురించడంలో నాకు పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందించిన అందరికీ కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. ముఖ్యంగా ఇయాన్ బిర్చల్, క్రిస్ బాంబేరి, అలెక్స్ కాల్లినికోస్, చార్లీఓర్, చార్లీ కింబర్, లిండ్సేజర్మన్, తలత్ అహ్మద్, హసన్ మహమ్మదల్లీ, సేథ్‌హర్మాన్, పాల్‌మెక్‌గార్, మైక్‌హేన్స్, తిథి భట్టాచార్య, బారీ పావియర్, జాన్ మాలిన్యూక్స్, జాన్‌రీవ్స్, కెవిన్ ఓవెన్, సామ్ అష్మన్ నా రాతప్రతిని చదివి, లోపాలను సవరించారు. నేను రాసింది మరలా పునరాలోచించి సరిదిద్దాలని కొన్నిసార్లు ఒత్తిడి తెచ్చారు. వివిధ సందర్భాల్లో నేను చేసిన చారిత్రక విశ్లేషణలకు వారు ఏ మాత్రం బాధ్యులు కారని ఇక్కడ చెప్పాలి. లోపాలు ఏవైనా ఉంటే వాటికి పూర్తి బాధ్యత నాదే. నా రాతప్రతిని సంకలించినందుకు ఇయాన్ టేలర్‌కు ప్రత్యేకంగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను.

ఒకటవ భాగం

వర్గ సమాజాల ఆవిర్భావం

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Prapancha+Prajala+Charitra

* * *